

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ

про результати відвідування
Чутівського районного суду Полтавської області

28.01.2025

м. Полтава, 2025

I. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 28.01.2025 групою національного превентивного механізму (далі – НПМ) здійснено відвідування Чутівського районного суду Полтавської області (далі – суд, установа).

Відвідування здійснювали члени групи НПМ у складі:

Кармазін-Денисенко Лариса Олексіївна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи НПМ);

Чугай Олег Вікторович, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Беза Сергій Євгенійович, представник громадської організації.

Загальна інформація.

Відвідування суду здійснено вперше.

Місцезнаходження суду: вулиця Набережна, 15, с-ще Чутове, Полтавський район, Полтавська область, 38800.

Керівництво установи:

Хоменко Дмитро Євгенович, голова суду (на посаді з 04.07.2023).

Дорошко Вікторія Володимирівна, керівник апарату суду (на посаді з 05.04.2018).

Організаційне та фінансове забезпечення діяльності суду здійснює Державна судова адміністрація України через Територіальне управління Державної судової адміністрації України у Полтавській області.

Відповідно до статті 22 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», Чутівський районний суд Полтавської області є судом першої інстанції та здійснює правосуддя у порядку, встановленому законом. Суд розглядає цивільні, кримінальні, адміністративні справи, а також справи про адміністративні правопорушення у випадках та порядку, визначених процесуальним законом.

Відповідно до Паспорта будівлі Чутівського районного суду Полтавської області, суд розміщений на першому та другому поверхах двоповерхової будівлі, побудованої в 1966 році. Загальна площа, яку займає суд, становить 386,3 м². Будівля є державною власністю, управління якою здійснює Державна судова адміністрація України.

У суді наявні два зали для проведення судових засідань: один для розгляду цивільних справ, який розташований на другому поверсі, та один для розгляду кримінальних справ, розміщений на першому поверсі.

Слід зазначити, що приміщення для конвою та камери для підсудних (засуджених) відсутні, так само як і кімнати для роботи адвоката з підсудним, кімнати для прокурорів, адвокатів, а також кімната для вивчення справ громадянами.

Зала для розгляду кримінальних справ оснащена загородженням для підсудних зі спеціального захисного скла. Окрім того, зазначена зала технічно обладнана системою відеоконференцзв'язку, що дозволяє проводити засідання в режимі відеоконференції. Вікна зали судових засідань для розгляду кримінальних справ оснащена ґратами, що забезпечує додаткову безпеку.

Щодо санітарних умов, в суді облаштовано один санітарний вузол для працівників, проте санітарні вузли для відвідувачів і підсудних відсутні.

У суді також наявні аптечки для надання домедичної допомоги.

Інформаційні стенди, встановлені в приміщенні суду, містять важливу інформацію про графік прийому громадян, телефони гарячих ліній Державної судової адміністрації України, дані про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, надання безоплатної правової допомоги, а також правила та обов'язки учасників судових процесів.

Охорона приміщення та пропускний режим забезпечуються працівниками Територіального управління Служби судової охорони в Полтавській області. Для контролю доступу до приміщення суду використовується система відеонагляду та стаціонарний металодетектор арочного типу.

За результатами перевірки стану приміщень за 2024 рік, не виявлено ознак заподіяння тілесних ушкоджень чи насильницької смерті утримуваним в суді.

Штат суду складається з 20 осіб, серед яких 3 судді.

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права на захист від катування або нелюдського чи такого, що принижує гідність, поводження або покарання (стаття 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, частина 1 статті 28 Конституції України).

1. У порушення вимог пункту 6.5.1 Державних будівельних норм України В.2.2-26:2010 «Будинки і споруди. Суди», затверджених наказом Міністерства регіонального розвитку та будівництва України від 17.05.2010 № 175 (далі – ДБН Суди) у суді відсутні приміщення для підсудних (засуджених) та конвою: камери для підсудних (засуджених), приміщення конвою та санітарні вузли.

2. У порушення пункту 20 Мінімальних стандартних правил поводження з в'язнями, пункту 22.5 Європейський пенітенціарних правил обвинувачені (підсудні), засуджені не мають доступу до чистої питної води.

Порушення права на життя (стаття 2 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, стаття 27 Конституції України).

3. У порушення вимог пункту 5.11 ДБН Суди та пункту 14 Інструкції з організації конвоювання та тримання в судах підсудних (засуджених) за вимогою судів, затвердженої спільним наказом Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства юстиції України, Верховного Суду України, Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, Державної судової адміністрації України, Генеральної прокуратури України від 26.05.2015 № 613/785/5/30/29/67/68 (далі – Інструкція), в суді не обладнано бокс

для заїзду спеціального автотранспорту варті та посадки (висадки) обвинувачених (підсудних), засуджених або огорожену стоянку для спеціального автотранспорту варті біля зовнішнього спеціального входу.

4. У порушення вимог п. 13 Інструкції, в приміщенні суду не забезпечено ізольований маршрут конвоювання підсудних (засуджених) від камери до залу судових засідань, у зв'язку з чим, підсудні (засуджені) конвоюються через центральний вхід коридорами, що є доступними для сторонніх осіб до залів судових засідань, що призводить до порушення права на безпеку як відвідувачів, працівників суду, так і підсудних (засуджених), а також підвищує ризики потрапляння та передачу заборонених предметів в приміщеннях суду.

5. У порушення вимог п. 7.2.6 ДБН Суди, суд не обладнано автоматичною пожежною сигналізацією, що загрожує життю людей у разі виникнення пожежі.

6. У порушення Кодексу цивільного захисту України в суді відсутнє найпростіше укриття, яке має забезпечувати можливість безпечного перебування населення від впливу небезпечних факторів, що виникають внаслідок надзвичайних ситуацій, воєнних дій або терористичних актів.

Порушення прав осіб з інвалідністю (статті 9, 13 Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю, статті 21 Конституції України) та маломобільних груп населення.

7. Відповідно до вимог ДБН В.2.2–40:2018 «Інклюзивність будівель та споруд. Основні положення», затверджених наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України 30.11.2018 № 327 (далі – ДБН Інклюзивність), доступність для маломобільних груп населення повинна забезпечуватися фізичною можливістю і зручністю потрапляння та пересування об'єктом.

Так, у порушення вимог пунктів 6.1.8 ДБН Інклюзивність, приміщення суду не обладнано пандусами, вертикальним підйомником або ліфтом, у зв'язку з чим маломобільні групи населення, без сторонньої допомоги, не можуть вільно пересуватись приміщеннями суду.

8. У порушення вимог п. 11.5 ДБН Інклюзивність, санітарний вузол у приміщенні суду, що знаходиться на 2 поверсі, не пристосований для користування маломобільними групами населення у зв'язку з відсутністю у них поручнів та можливості людині на кріслі колісному потрапити до санітарної кімнати.

Порушення права на професійну правничу допомогу (ст. 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, ст. 59 Конституції України).

9. У порушення статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, статті 59 Конституції України, вимог пункту 6.5.2 ДБН Суди у приміщенні суду не обладнано кімнату для роботи адвоката з обвинуваченими, підсудними (засудженими), що унеможливорює реалізацію їх права на захист.

Окрім цього, зазначене порушення може стати причиною чергових звернень до Європейського суду з прав людини і виплатою Україною значних сум коштів в якості компенсації.

У справі «Фірстов проти Росії» (скарга № 67312/12) Європейський суд з прав людини констатував, що хоч підсудний і міг спілкуватися зі своїм захисником через загородження у залі суду, у тому числі під час перерв, які оголошувалися для цієї мети суддею за клопотанням заявника, не було доведено, що такі консультації носять конфіденційний характер у зв'язку з присутністю конвою у межах досяжності слуху. Таким чином, ЄСПЛ засвідчив порушення ст. 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

Отже, проведення зустрічі адвоката із утримуваними особами у приватному порядку є необхідним для їх захисту від неналежного поводження.

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ

1. Територіальному управлінню Державної судової адміністрації України у Полтавській області:

Вжити заходи щодо запобігання порушень, що призводять або можуть призводити до порушень прав людини.

2. Чутівському районному суду Полтавської області:

2.1. Обладнати суд приміщенням для конвою, забезпечити кількість камер для підсудних (засуджених) не менш ніж 4 м² виходячи з розрахунку три камери на кожен зал судових засідань для розгляду кримінальних справ та санітарний вузол;

2.2. Обладнати приміщення суду автоматичною пожежною сигналізацією;

2.3. Створити для маломобільних груп населення відповідні умови доступу до приміщень суду;

2.4. Обладнати бокс для заїзду спеціального конвойного автомобіля або огорожену стоянку для спеціального автотранспорту варті;

2.5. Забезпечити в суді ізольований маршрут конвоювання обвинувачених (підсудних), засуджених від камери до залу судових засідань;

2.6. Облаштувати у будівлі суду найпростіше укриття;

2.7. Облаштувати будівлю суду кімнатою для роботи адвоката з підсудними;

2.8. Забезпечити підсудним та засудженим безперешкодний доступ до питної води.

До звіту додаються наступні документи та матеріали: фото до звіту.

Керівник групи НІМ
Головний спеціаліст Відділу сприяння
роботі регіональних представництв
Секретаріату Уповноваженого
Верховної Ради України
з прав людини

Лариса Кармазін-Денисенко

Фотознімки за результатами відвідування

Фото 1

Фото 2

Фото 3

Фото 4

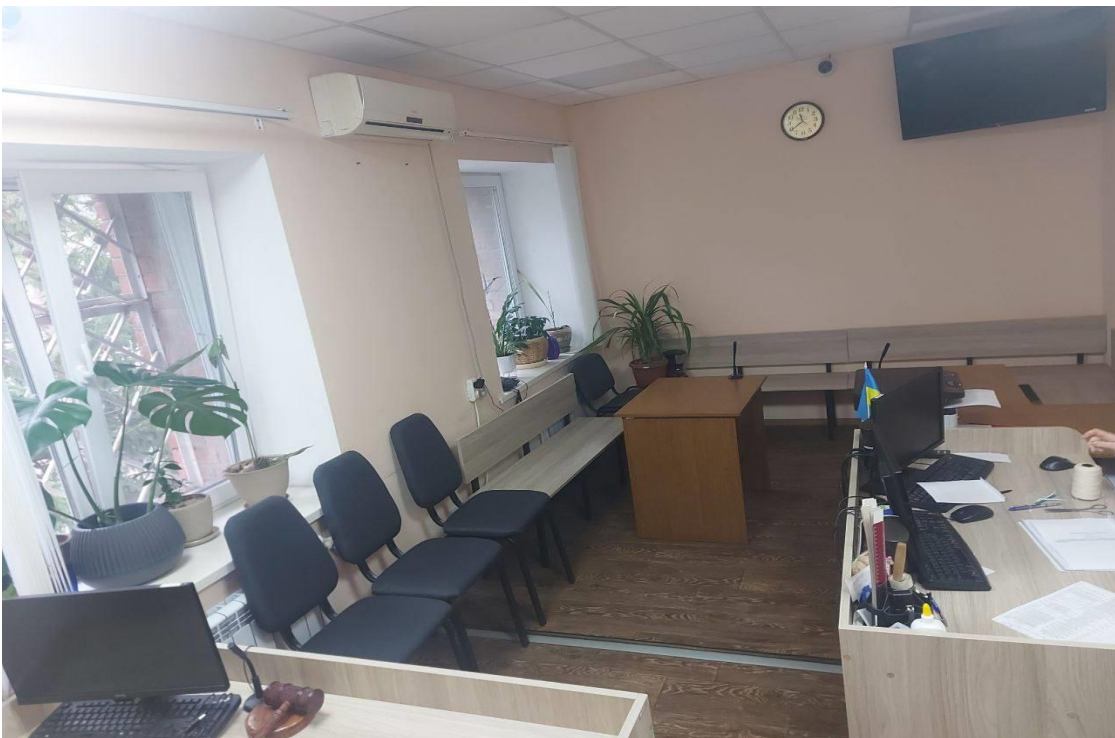

Фото 5

Фото 6

Фото 7

Фото 8

